

BỘ CÔNG THƯƠNG
CỤC PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI

Số 07

Ngày 28/ 03 /2019

Bản tin

PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI & CẢNH BÁO SỚM

Hàng tuần

Thực hiện bởi
**TRUNG TÂM THÔNG TIN
VÀ CẢNH BÁO**

Địa chỉ: Số 25 Ngô Quyền,
Hoàn Kiếm, Hà Nội
Tel: (024) 22205304
Website: www.trav.gov.vn

Chịu trách nhiệm nội dung

Võ Văn Thúcý

Giám đốc

Trung tâm thông tin và Cảnh báo

Liên hệ:

Phạm Thu Hà
Nguyễn Phương Trang

Thiết kế:

Nguyễn Mạnh Hùng
E-mail: ciew@moit.gov.vn

Bản quyền của TRAV

NỘI DUNG CHÍNH

TIN VIỆT NAM

- ♦ Malaysia thông báo kết luận cuối cùng và công bố Lệnh áp thuế CBPG trong vụ việc điều tra chống bán phá giá đối với một số sản phẩm kim loại nhập khẩu từ Trung Quốc và Việt Nam.....**3**
- ♦ Bộ Công Thương gia hạn thời hạn ban hành quyết định điều tra áp dụng biện pháp chống bán phá giá đối với sản phẩm ván sợi khô thô.....**4**

TIN THẾ GIỚI-WTO

- ♦ Mexico phản đối đề xuất về hạn ngạch thép, nhôm của Hoa Kỳ.....**5**
- ♦ Indonesia, Trung Quốc áp thuế chống bán phá giá đối với các sản phẩm thép của nhau.....**5**

TIN WTO

- ♦ Mexico tái áp thuế 15% đối với thép của các nước chưa có thỏa thuận tự do thương mại với Mexico.....**6**
- ♦ Mục 232 Đạo luật thương mại mở rộng năm 1962 của Mỹ và một số tác động.....**7**
- ♦ Thuế quan của Mỹ thúc đẩy xuất khẩu nhôm của Trung Quốc.....**10**
- ♦ Chiến tranh thương mại Mỹ - Trung: WTO đã có thể là phương thức tốt hơn ?.....**11**

Malaysia thông báo kết luận cuối cùng và công bố Lệnh áp thuế CBPG trong vụ việc điều tra chống bán phá giá đối với một số sản phẩm sắt hoặc thép cuộn hợp kim và không hợp kim cán phẳng mạ hoặc tráng kẽm có xuất xứ hoặc nhập khẩu từ Trung Quốc và Việt Nam

Ngày 8 tháng 3 năm 2019, Bộ Công nghiệp và Thương mại Quốc tế Malaysia (MITI) đã thông báo kết luận điều tra cuối cùng và Lệnh áp thuế chống bán phá giá (CBPG) trong vụ việc điều tra CBPG đối với một số sản phẩm sắt hoặc thép cuộn hợp kim và không hợp kim cán phẳng mạ hoặc tráng kẽm có xuất xứ hoặc nhập khẩu từ Trung Quốc và Việt Nam

(mã HS:	7210.41.1100;
7210.41.1200;	7210.41.1900;
7210.41.9900;	7210.49.1100;
7210.49.1200;	7210.49.1300;
7210.49.1900;	7210.49.9100;
7210.49.9900;	7212.30.9000;
7225.92.9000,	7225.99.9000;
7226.99.1100;	7226.99.1900;
7226.99.9100;	7226.99.9900).

Trong quyết định cuối cùng, MITI kết luận rằng hàng hóa bị điều tra đang bán phá giá vào Malaysia và gây ra thiệt hại đáng kể cho ngành sản xuất trong nước. Tuy nhiên, có 01 nhà sản xuất, xuất khẩu của Việt Nam và 02 nhà sản xuất, xuất khẩu của Trung Quốc được kết luận không bán phá giá do giá xuất khẩu vào Malaysia của các doanh nghiệp này cao hơn giá bán nội địa.

Căn cứ kết luận này, MITI đã công bố Lệnh áp thuế CBPG trong đó: (i) không áp thuế đối với 03 nhà sản xuất, xuất khẩu như trên; (ii) các nhà sản xuất, xuất khẩu còn lại của Trung Quốc bị áp thuế từ 3,76% - 16,13% (% giá CIF); (iii) các nhà sản xuất, xuất khẩu còn lại của Việt Nam bị áp thuế từ 2,66% - 15,69%.

MITI cho biết Hải quan Malaysia

sẽ thu thuế CBPG từ các nhà nhập khẩu hàng hóa bị điều tra. Thuế CBPG này là mức thuế nhập khẩu bổ sung và có hiệu lực trong 05 năm, từ 8 tháng 3 năm 2019 đến 7 tháng 3 năm 2024.

Trước đó, ngày 24 tháng 7 năm 2018, MITI đã khởi xướng điều tra vụ việc căn cứ vào đơn kiện của nguyên đơn (công ty thép FIW) nộp ngày 26 tháng 6 năm 2018. Ngày 08 tháng 11 năm 2018, MITI đã thông báo kết luận sơ bộ áp dụng biện pháp CBPG tạm thời đối với toàn bộ các nhà sản xuất, xuất khẩu từ hai nước.

Mọi thông tin chi tiết xin liên hệ:

Cục Phòng vệ thương mại

Phòng xử lý phòng vệ thương mại nước ngoài

Địa chỉ: 25 Ngô Quyền, Hoàn Kiếm, Hà Nội, Việt Nam

Điện thoại: (+84-24) 7303.7898

Nguồn: Cục PVTM

Bộ Công Thương gia hạn thời hạn ban hành quyết định điều tra áp dụng biện pháp chống bán phá giá đối với sản phẩm ván sợi khô thô

Ngày 23 tháng 10 năm 2018, Cục Phòng vệ thương mại (PVTM) nhận được Hồ sơ yêu cầu điều tra, áp dụng biện pháp chống bán phá giá (CBPG) đối với mặt hàng ván sợi khô thô có các mã HS 4411.12.00, 4411.13.00, 4411.14.00, 4411.92.00, 4411.93.00, 4411.94.00, có xuất xứ từ Thái Lan và Malaysia.

Ngày 01 tháng 02 năm 2019, Cục PVTM đã ban hành công văn số 105/PVTM-P1 xác nhận hồ sơ đầy đủ và hợp lệ theo quy định của Luật quản lý ngoại thương.

Khoản 2 Điều 70 Luật Quản lý ngoại thương quy định: “Trong thời hạn 45 ngày kể từ ngày có thông báo hồ sơ hợp lệ, căn cứ vào kiến nghị của Cơ quan điều tra phòng vệ thương mại (sau đây gọi là Cơ quan điều tra), Bộ trưởng Bộ Công Thương quyết định việc điều tra hoặc không điều tra. Trường hợp đặc biệt, việc ban hành quyết định về vụ việc có thể được gia hạn 01 lần nhưng không quá 30 ngày”.

Để có thêm thời gian xem xét hồ sơ vụ việc và các thông tin liên quan, ngày 18 tháng 3 năm 2019, Bộ Công Thương ban hành quyết định 623/QĐ-BCT về việc gia hạn thời hạn ra quyết định điều tra vụ việc thêm 30 ngày. Theo đó, thời hạn cuối cùng để ban hành quyết định liên quan tới vụ việc này được gia hạn đến ngày 16 tháng 4 năm 2019.

Mọi thông tin chi tiết xin liên hệ:

Cục Phòng vệ thương mại - Phòng Điều tra bán phá giá và trợ cấp

Địa chỉ: 25 Ngô Quyền, Hoàn Kiếm, Hà Nội, Việt Nam

Email: giaovq@moit.gov.vn; trangntph@moit.gov.vn

Điện thoại: (+84-24) 7303.7898 máy lẻ 112

(Điều tra viên Vũ Quỳnh Giao)

Nguồn: Cục PVTM

Mexico phản đối đề xuất về hạn ngạch thép, nhôm của Hoa Kỳ

Ngày 25 tháng 3 năm 2019, Mexico nói rằng họ phản đối đề xuất của Hoa Kỳ về hạn ngạch đối với thép và nhôm và tái kêu gọi cho việc xóa bỏ thuế quan đối với các sản phẩm đó theo như Mục 232 của Hoa Kỳ. Theo chính phủ Mexico việc áp dụng áp thuế theo Mục 232 đối với thép và nhôm là không hợp lý.

Tổng thống Hoa Kỳ Donald Trump đã áp mức thuế 25% đối với thép nhập khẩu và 10% đối với nhôm vào tháng 6 năm ngoái, khiến Mexico và các đối tác thương mại khác có những hành động trả đũa.

Mexico lập luận rằng thuế quan chỉ gây thiệt hại cho thương mại trong phạm vi Bắc Mỹ và nên được rút lại. Đại diện thương mại Hoa Kỳ Robert Lighthizer cho biết vào ngày 12 tháng 3 rằng Hoa Kỳ đang thực hiện kế hoạch dỡ bỏ thuế quan từ thép và nhôm của Mexico và Canada nhưng vẫn đảm bảo các lợi ích mà các nhà sản xuất trong nước của Hoa Kỳ nhận được từ các mức thuế quan cho đến nay. Kế hoạch dỡ bỏ thuế quan đối với các kim loại từ Canada và Mexico đã từng được đề cập đến trong đàm phán Hiệp định thương mại tự do Bắc Mỹ sửa đổi nhưng cuối cùng đã bị loại bỏ ra khỏi thỏa thuận đó.

Nguồn: Reuters

Indonesia, Trung Quốc áp thuế chống bán phá giá đối với các sản phẩm thép của nhau

Indonesia gia hạn thuế nhập khẩu chống bán phá giá lên đến 20% đối với một số sản phẩm thép và sắt cán phẳng từ bảy quốc gia và vùng lãnh thổ.

Indonesia và Trung Quốc đã áp thuế chống bán phá giá đối với các sản phẩm thép của nhau trong bối cảnh leo thang của thuế quan toàn cầu đối với một trong những kim loại được sử dụng một cách rộng rãi nhất trên thế giới.

Indonesia mở rộng thuế chống bán phá giá lên đến 20% đối với một số sản phẩm sắt và thép cán phẳng từ 7 nước trong đó bao gồm: Trung Quốc, Nga và Ấn Độ.

Các biện pháp này bắt đầu từ năm 2013, gây ảnh hưởng đến các công ty lớn của Trung Quốc như Công ty sắt Angang, Công ty sắt và thép Baoshan, Công ty Severstal của Nga và Công ty Essar của Ấn Độ. Việc gia hạn sẽ có hiệu lực sau

14 ngày kể từ ngày 19 tháng 3 năm 2019, khi chính phủ ký quyết định.

Indonesia cũng áp thuế chống bán phá giá đối với các sản phẩm thép cán phẳng nhập khẩu từ Đài Loan – Trung Quốc, Thái Lan, Kazakhstan, Cộng hòa Belarus và đã áp thuế chống bán phá giá ở mức 11,9% riêng đối với một số sản phẩm sắt, thép khác từ Trung Quốc.

Năm 2018, Indonesia đã nhập khẩu 1,79 triệu tấn từ Trung Quốc. Indonesia là nước nhập khẩu lớn thứ 5 đối với sản phẩm thép dẹt của Trung Quốc, sau Việt Nam, Hàn Quốc, Philippin và Thái Lan.

Nguồn: Reuters

Bộ Thương mại Hoa Kỳ ban hành quyết định cuối cùng trong vụ việc chống bán phá giá và chống trợ cấp đối với sản phẩm nhập khẩu bánh xe thép (steel wheels) từ Trung Quốc

Ngày 22 tháng 3 năm 2019, Bộ Thương mại Hoa Kỳ thông báo quyết định cuối cùng trong vụ việc chống bán phá giá và chống trợ cấp đối với sản phẩm bánh xe thép (steel wheels) nhập khẩu từ Trung Quốc. Trung Quốc đã bán sản phẩm trên ít hơn giá trị thông

thường ở thị trường Hoa Kỳ ở mức 231,7%. Bộ Thương mại Hoa Kỳ cũng thấy rằng các nhà xuất khẩu từ Trung Quốc đã nhận mức trợ cấp 457,1%.

Năm 2017, Hoa Kỳ nhập khẩu sản phẩm này từ Trung Quốc đạt giá trị xấp xỉ 388 triệu \$.

Nguyên đơn trong vụ việc này là Tập đoàn Accuride và Công ty TNHH Akron.

Các bước tiếp theo:

Ủy ban Thương mại Hoa Kỳ (ITC) dự kiến ra quyết định cuối cùng vào ngày 06 tháng 5 năm 2019.

Nếu ITC đưa ra quyết định cuối cùng khẳng định rằng việc nhập khẩu bánh xe thép từ Trung Quốc có gây thiệt hại đáng kể hoặc đe dọa thiệt hại đối với thị trường nội địa Hoa Kỳ, Bộ Thương mại Hoa Kỳ sẽ ban hành lệnh áp thuế chống bán phá giá và trợ cấp.

Nguồn: Bloomberg

Mexico tái áp thuế 15% đối với thép của các nước chưa có thỏa thuận tự do thương mại với Mexico

Mexico đã tái áp thuế đối với thép của một số nước ở mức 15%, những nước bị áp thuế lần này hiện tại chưa có một thỏa thuận tự do thương mại nào với Mexico. Việc tái áp thuế lần này là kể từ khi biện pháp áp thuế này bị hết hiệu lực từ tháng 1/2019.

Biện pháp này được bắt đầu từ năm 2015 nhằm mục đích bảo vệ các nhà sản xuất thép nội địa của Mexico khỏi lượng nhập khẩu ồ ạt

của các nước Châu Á. Kể từ đó đến giờ, biện pháp này được tái áp dụng định kỳ sau 6 tháng.

Mức thuế 15% sẽ được áp dụng đối với 186 mặt hàng như trước.

Năm ngoái, Hoa Kỳ đã áp thuế đối với thép và nhôm nhập khẩu, bao gồm cả Mexico, với lý do an ninh quốc gia. Phía Mexico đã chỉ trích việc áp thuế đó là không công bằng. Hoa Kỳ áp thuế đối với thép

là 25%, trong khi đó thuế đối với nhôm là ở mức 15%.

Nguồn: Reuters

Mục 232 Đạo luật thương mại mở rộng năm 1962 của Mỹ và một số tác động

Theo thống kê của Cơ quan Hải quan và Bảo vệ Biên giới Mỹ, là cơ quan xây dựng định mức và thu thuế nhập khẩu, số tiền thuế thu được từ việc áp dụng theo Mục 232 Đạo luật Thương mại mở rộng năm 1962 trong gần một năm qua tính đến ngày 21 tháng 2 năm 2019 là 4,3 tỷ đô la Mỹ đối với mặt hàng thép và 1,4 tỷ đô la Mỹ đối với mặt hàng nhôm.

Với mức thuế đối với thép 25% được chính quyền Tổng thống Donald Trump áp dụng đã giúp ngành thép Mỹ đạt được lợi nhuận kỷ lục, tái khởi động năng lực đang bị đình trệ và mở rộng nhiều dự án mới, bên cạnh đó còn mang lại giá trị gia tăng trong chuỗi cung ứng cho nhiều lĩnh vực khác nhau.

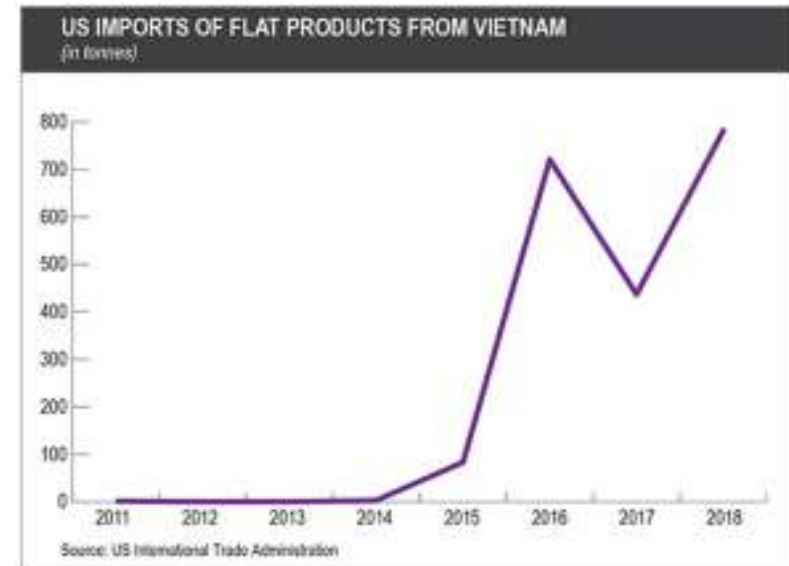
Theo luật thương mại của Quốc hội vừa mới được đưa ra năm 2019, các nhà nhập khẩu Mỹ đã buộc phải trả khoản thuế bổ sung xấp xỉ 23 tỉ đô

la đối với các mặt hàng thép nhập khẩu.

Tuy nhiên, theo nguồn tin Fastmarkets AMM, có nhiều cách để các doanh nghiệp có thể quản lý thương mại tốt hơn theo Mục 232 Đạo luật Thương mại mở rộng năm 1962

Kể từ khi thuế được áp theo Mục 232 Đạo luật thương mại mở rộng năm 1962 tuy không phải là nhà cung cấp truyền thống đối với mặt hàng thép phẳng sang Mỹ, Việt Nam đã dần dần thâm nhập thị trường Mỹ và có thị phần nhất định.

Trong khi Canada và Hàn Quốc vẫn là các nhà cung cấp hàng đầu, các mặt hàng thép phẳng nhập khẩu từ Việt Nam vào thị trường Mỹ đã tăng 79%, từ 436.850 tấn vào năm 2017 lên 781.760 tấn vào năm ngoái, theo thống kê từ Cơ quan quản lý thương mại quốc tế.

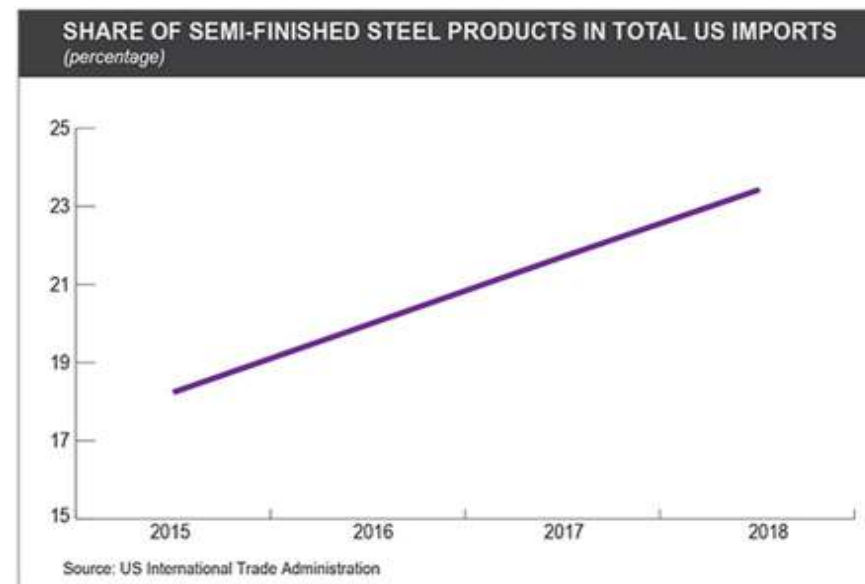
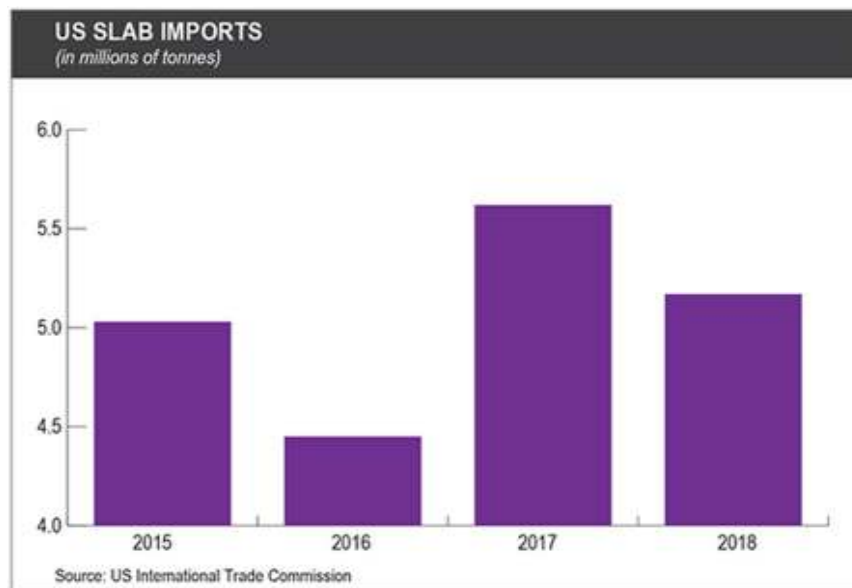
Thuế theo Mục 232 đã khiến cho các nhà cung ứng truyền thống rút lui khỏi thị trường Mỹ.

Các nước như Trung Quốc, Nhật Bản, liên minh Châu Âu, Mexico và Canada bị áp mức thuế 25% theo Mục 232, trong khi các hàng hóa nhập khẩu từ Hàn Quốc, Argentina và Brazil bị giới hạn về số lượng theo thỏa thuận hạn ngạch.

Các nhà cung ứng Việt Nam sẵn sàng bán thép phẳng với giá thấp hơn ở thời điểm hiện tại nhằm có được thị phần tại Mỹ về lâu dài.

Chuyển đến hoạt động thương mại – một thị trường thép đang mở rộng

Thay vì hoạt động hạ nguồn với một sản phẩm hoàn chỉnh để tránh thuế, lựa chọn khác là đi

ngược một hoặc một vài giai đoạn tại thượng nguồn.

Ví dụ, một nhà nhập khẩu cần sản phẩm thép cuộn cán nóng, có thể nhập khẩu thép tấm và đưa hàng vào máy cuộn để cho ra sản phẩm hoàn chỉnh cuối cùng.

Đánh giá hàng tuần của Fast-markets đối với giá xuất khẩu thép tấm của Brazil đã chạm mức 500-540 đô la Mỹ mỗi tấn vào ngày 15

tháng 3, giá này không thay đổi so với tuần trước đó nhưng đã tăng lên so với giá 490-530 đô la Mỹ mỗi tấn vào cuối tháng hai. Giá đã đạt mức trần trong vòng 12 tháng là 600-610 đô la Mỹ mỗi tấn vào giữa tháng 4 năm ngoái.

Tương tự, nếu khách hàng cần các sản phẩm thép cuộn lạnh hoặc mạ kẽm cho các chuỗi sản xuất tự động, họ có thể nhập khẩu

thép cuộn cán nóng và cuộn lại tại Mỹ hoặc có thể nhập khẩu thép tấm.

Theo số liệu thống kê từ Ủy ban Thương mại Quốc tế Mỹ, trong khoảng từ năm 2015-2018, thép tấm nhập khẩu vào Mỹ trung bình khoảng 5 triệu tấn/năm, với nhà cung ứng hàng đầu là Brazil.

Các luật sư thương mại và các chuyên gia trong ngành cho biết

thuế theo Mục 232 đã giúp thị trường này mở rộng.

Các sản phẩm thép bán thành phẩm nhập khẩu với phần lớn là thép tấm đã nhanh chóng chiếm được thị phần từ năm 2015, chiếm 39% tổng sản phẩm nhập khẩu vào tháng 10 năm 2018, mức cao nhất trong vòng 20 năm và 23% tổng sản phẩm nhập khẩu cả năm ngoái.

Năm ngoái, 5 nhà sản xuất thép tấm lớn ở Mỹ là AM/NS Calvert LLC, Evraz North America, JSW Steel (USA), California Steel Industries Inc và NLKM USA đã đệ đơn yêu cầu miễn thuế theo Mục 232 đối với sản phẩm bán thành phẩm nhập khẩu. Vào cuối tháng hai, Bộ Thương mại Mỹ (DOC) đã từ chối yêu cầu miễn thuế của CSI đối với các sản phẩm thép tấm nhập khẩu từ Nhật Bản, Brazil và Mexico, cũng như yêu cầu của Evraz NA miễn thuế cho các hàng hóa bán thành phẩm nhập khẩu từ Nga.

Hoạt động hạ nguồn – sản phẩm chế tạo dịch chuyển ra nước ngoài

Các doanh nghiệp mua thép để sản xuất sản phẩm bán thành phẩm, như các loại tủ đựng hồ sơ, cũng đã bắt đầu dịch chuyển sản xuất ra nước ngoài do ảnh hưởng của thuế theo Mục 232.

Một ví dụ là thép sợi dày, mặt hàng mà các doanh nghiệp thường tái cuộn sẽ được gia công ở nước ngoài và sau đó sản phẩm hoàn chỉnh sẽ được chuyển vào Mỹ.

Chi phí vận chuyển thường sẽ là rào cản cho việc này, nhưng tính ra sẽ lại tiết kiệm hơn khi tính cả 25% thuế đối với thép

theo Mục 232.

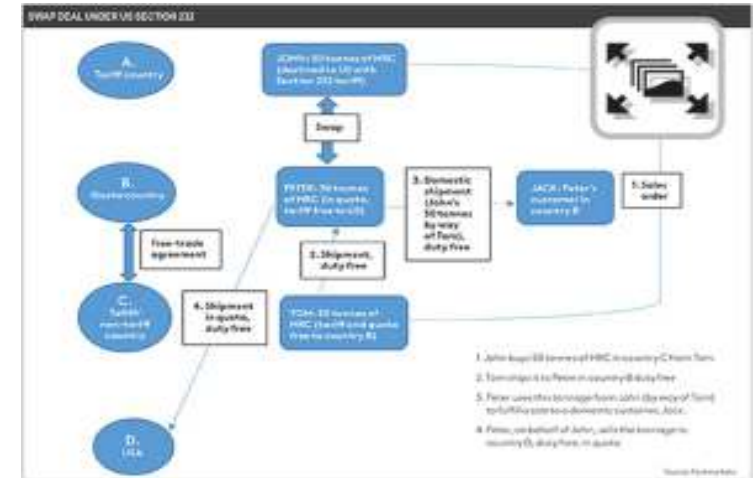
Các chuyên gia luật nhận định rằng mặc dù quá trình chuyển đổi này mất nhiều thời gian, nhưng việc này vẫn đang diễn ra trong một số phân khúc của ngành.

Một luật sư thương mại cho biết: “Điều này đã thay đổi tư duy toán học của mọi người về việc chuyển hướng những hàng hóa họ muốn vận chuyển. Tuy nhiên việc thay đổi này sẽ cần thêm chút thời gian nữa bởi các ngành công nghiệp sẽ không chuyển mình ngay lập tức”.

Các chuyên gia luật của Mỹ nói rằng chính quyền của Tổng thống Donald Trump hoàn toàn nắm rõ sự thay đổi này và đang cân nhắc xem có nên mở rộng Mục 232 sang các sản phẩm hạ nguồn hay không.

Thay đổi giao dịch theo Mục 232

Các doanh nghiệp cũng có thể nhập khẩu từ nước có hạn ngạch thông qua giao dịch trao đổi hàng hóa kỳ hạn thay vì nhập khẩu từ nước phải chịu thuế, mặc dù các chuyên gia luật cảnh báo rằng chỉ có các công ty có hoạt động đa quốc gia mới có thể quản lý tốt việc này.

Chia sẻ chi phí, kho ngoại quan

Chia sẻ chi phí là một cách thông dụng khác để quản lý thuế theo Mục 232, đặc biệt là với các sản phẩm thép như là thép cuộn cán nóng, thép cuộn cán nguội và thép phủ. Trong một số trường hợp, các doanh nghiệp thậm chí còn chia sẻ chi phí ở mức 50:50.

Đối với các sản phẩm giá trị gia tăng hoặc sản phẩm hạ nguồn, ví dụ như ống dẫn, việc chia sẻ chi phí có thể không phải lúc nào cũng thường xuyên đem lại kết quả tốt. Một ví dụ là đối với thị trường ống dẫn của Mỹ đang bùng nổ do các dự án khai thác và khí tự nhiên mới. Nhập khẩu thép ống trong khi vẫn có lịch trình vận chuyển có thể dẫn tới các mức phạt về tài chính rất lớn nếu như việc vận chuyển bị lỡ. Vậy nên trong trường hợp này khách hàng sẽ phải chịu mức 25% thuế để thép ống có thể được vận chuyển đúng thời hạn kể cả khi hợp đồng đã được thỏa thuận vào năm trước đó và giá thì cao hơn

tại thời điểm vận chuyển

Đánh giá hàng tháng của Fast-markets AMM với mặt hàng thép ống X52 nhập khẩu vào Mỹ vào ngày 26 tháng 2 đứng ở mức 1.090 -1.250 đô la Mỹ/tấn CIF tại cảng Houston, tăng lên so với giá 900-930 đô la Mỹ/tấn cùng thời điểm này năm ngoái, còn đối với giá thép ống X52 nội địa tăng đã lên tới 1.200-1.260 đô la Mỹ/tấn FOB, so với mức 1100-1125 đô la Mỹ/tấn

với cùng phương thức so sánh.

Việc tận dụng một kho ngoại quan cũng có thể giúp các công ty đối phó với Mục 232 bằng cách làm chậm tác động của thuế và thay đổi giá trị bán hàng.

Thuế áp dụng đối với hàng hóa trong kho ngoại quan sẽ không được tính cho đến khi hàng rời kho, và các hàng hóa có thể được lưu trữ tại đó tối đa 5 năm. Vậy nên các nhà nhập khẩu với lượng hàng tồn

kho lớn có thể tận dụng nó như một phương thức để quản lý các vấn đề về dòng tiền.

Một luật sư thương mại cho biết “Một số công ty đang đưa hết hàng hóa của họ vào kho ngoại quan đó và chỉ xuất ra những hàng hóa để phục vụ cho khách hàng, và trông chờ vào việc thuế sẽ sớm được dỡ bỏ và cuối cùng họ có thể giải phóng những hàng hóa đó”, và lưu ý rằng danh mục hàng hóa bị

hạn chế sẽ bị hết hạn ngạch nhanh chóng.

Luật sư thương mại này cũng cho biết “Đối với hàng hóa theo đường thủy, khi hết hạn ngạch và bị tắc lại, điều duy nhất các doanh nghiệp có thể làm là hoặc xuất khẩu hàng hóa hoặc đưa hàng hóa đó vào các kho ngoại quan, sau đó chờ hạn ngạch được cấp lại, đó là những khả năng bạn có thể làm”.

Nguồn: Bloomberg

Thuế quan của Mỹ thúc đẩy xuất khẩu nhôm của Trung Quốc

Ngày 18 tháng 3 năm 2019, Công ty tư vấn Wood Mackenzie cho biết, thuế quan của Mỹ đối với các sản phẩm nhôm nhập khẩu từ Trung Quốc, nhằm bảo vệ ngành công nghiệp Mỹ khỏi các hàng hóa nhập khẩu, đã thực sự khuyến khích việc xuất khẩu của Trung Quốc.

Mỹ áp 10% thuế nhập khẩu đối với sản phẩm nhôm vào tháng 3 năm ngoái theo Mục 232 Đạo luật mở rộng thương mại 1962, căn cứ theo kết quả điều tra của Bộ

Thương mại về việc nhôm nhập khẩu đang ảnh hưởng xấu tới những lợi ích về an ninh quốc gia của Mỹ. Vào tháng 1 năm nay, Ủy ban Thương mại Quốc tế Mỹ đã xác định biên độ phá giá là 49,85% đối với các nhà xuất khẩu mặt hàng tấm nhôm hợp kim thông thường của Trung Quốc, vì mặt hàng này được bán tại Mỹ với mức giá thấp hơn giá thị trường trong giai đoạn từ tháng 4 đến tháng 9 năm 2017.

“Thuế quan của Mỹ đối với mặt

hàng bán thành phẩm của Trung Quốc cũng đóng một vai trò quan trọng trong việc khiến cho kim loại Trung Quốc trở nên hấp dẫn. Giá cao hơn tại thị trường Mỹ sẽ thu hút dòng tiền từ phần còn lại của thế giới, tạo thành khoảng trống trong chuỗi cung ứng cho phần còn lại của thế giới. Khoảng trống này sẽ được lấp đầy bởi kim loại Trung Quốc”, Wood Mackenzie cho biết.

Công ty tư vấn này cũng cho rằng chỉ cần Mỹ hạn chế nhập khẩu nhôm từ Trung Quốc, Trung Quốc

sẽ tiếp tục xuất khẩu tới các nước khác.

Các kết luận điều tra của Wood Mackenzie khẳng định quan điểm của Liên minh châu Âu (EU) 1 năm trước, rằng năng lực tiềm tàng và dòng chảy thương mại mới của Trung Quốc được tạo ra bởi Mục 232 của Mỹ có thể tạo ra mối đe dọa đối với các doanh nghiệp của EU.

Ngày 25 tháng 4 năm 2018, EU đã bắt đầu yêu cầu các nhà nhập

khẩu nhôm làm tài liệu để nghiên cứu các mô hình thương mại.

EU tuyên bố “Dữ liệu thương mại nhanh và được dự báo trước là rất cần thiết để đối phó với sự dễ bị tổn thương của thị trường nhôm liên bang trước những thay đổi đột ngột của thị trường nhôm thế giới. Điều này đặc biệt quan trọng trong tình hình hiện tại với rất nhiều sự bất ổn bởi sự lệch hướng liên quan đến thương mại tiềm tàng có thể gây ra bởi Mỹ theo Mục 232”.

Tháng 2/2019, chính phủ Indonesia kết luận rằng mặt hàng nhôm miếng nhập khẩu từ Trung Quốc đã gây tổn hại tới ngành công nghiệp nội địa và bắt đầu tiến hành các biện pháp tự vệ.

Wood Mackenzie cho biết sự gia tăng hàng hóa xuất khẩu bán thành phẩm của Trung Quốc là một sự kết hợp “theo chu kỳ và mang tính cấu trúc”.

“Tính chu kỳ là do sự giảm sút về nhu cầu cơ bản tại Trung Quốc, và tính cấu trúc là do các chính sách thương mại của chính phủ”

Nguồn: Bloomberg

Chiến tranh thương mại Mỹ - Trung: WTO đã có thể là phương thức tốt hơn ?

Chiến tranh thương mại Mỹ - Trung do Mỹ bắt đầu từ giữa năm 2018 thông qua việc áp thuế lên nhiều mặt hàng nhập khẩu từ Trung Quốc vào thị trường Mỹ là phương thức chính quyền Tổng thống Donald Trump sử dụng để đáp trả các hành vi thương mại “không lành mạnh” của Trung Quốc. Bên cạnh các tác động khác về kinh tế - xã hội, động thái này của chính quyền Mỹ làm dấy lên quan ngại về vai trò của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) trong việc giải quyết các tranh chấp thương mại quốc tế khi Mỹ, một quốc gia thường xuyên sử dụng cơ chế giải quyết tranh chấp của WTO, và Trung Quốc, một gương mặt không lạ lẫm gì trong các tranh chấp thương mại quốc tế, lại không đã động chút nào tới cơ chế này mà thẳng tay đơn phương áp thuế và áp thuế trả đũa.

Mỹ cáo buộc những gì?

Chính quyền Tổng thống Trump

cáo buộc Trung Quốc phân biệt đối xử một cách có hệ thống nhằm vào các sản phẩm và nhà sản xuất nước ngoài tại Trung Quốc và không trao cho các công ty Mỹ quyền tiếp cận thị trường tương xứng. Chính phủ Trung Quốc đã đưa ra cam kết về việc nói lời tỷ lệ sở hữu nước ngoài trong nhiều lĩnh vực khi gia nhập WTO, tuy nhiên, những cam kết này đều chỉ được thực hiện một cách hời hợt.

Đồng thời, Mỹ cáo buộc rằng, chính quyền Trung Quốc, bằng những thoả thuận ngầm, đang buộc công ty Mỹ phải chuyển giao công nghệ cho các đối tác Trung Quốc trong liên doanh để đổi lấy cơ hội tiếp cận thị trường Trung Quốc rộng lớn và đầy tiềm năng phát triển. Mỹ

cũng cáo buộc Trung Quốc tìm mọi cách chiếm lấy công nghệ tiên tiến, phát triển của Mỹ thông qua các phương thức như nhập khẩu công nghệ hay thậm chí ăn cắp công nghệ. Một phương thức nữa được các công ty lớn của Trung Quốc sử dụng để có công nghệ cao của Mỹ là thông qua mua bán, sáp nhập với các công ty Mỹ.

Một cáo buộc khác của Mỹ, cũng liên quan đến vấn đề sở hữu trí tuệ (SHTT), là tình trạng xâm phạm bản quyền nghiêm trọng ở Trung Quốc, đặc biệt là đối với bản quyền do các công ty Mỹ sở hữu, gây nên thiệt hại hàng trăm tỷ USD lợi nhuận mỗi năm[1] cho các công ty này do việc ăn cắp bí mật thương mại từ phía Trung Quốc. Điều này xuất phát từ “khả năng” bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ rất yếu ớt của hệ thống pháp luật Trung Quốc.

Vì sao Mỹ không sử dụng cơ chế giải quyết tranh chấp của WTO ?

Chính quyền của Tổng thống Trump nhận định rằng WTO đã thất bại trong việc giải quyết các hành vi thương mại không lành mạnh của Trung Quốc trong khi vấn đề này đang trở nên ngày một trầm trọng hơn. Và rằng WTO hoàn toàn tê liệt trong việc giải quyết các tranh chấp, hạn chế trợ cấp và hướng Trung Quốc tới nền kinh tế thị trường theo như tầm nhìn khi quốc gia này gia nhập WTO vào năm 2001. Thậm chí, đã có lúc Mỹ nhìn nhận việc chấp thuận cho Trung Quốc gia nhập WTO khi đó là một sai lầm.[2]

Các học giả quốc tế, khi nghiên cứu vấn đề này, cũng bày tỏ quan ngại rằng WTO đang gặp khó khăn để thay đổi phù hợp với một Trung Quốc đang phát triển. Các học giả cũng nhận định rằng cơ chế giải quyết tranh chấp WTO đã và sẽ giải quyết một cách có hiệu quả nhiều tranh chấp thương mại quốc tế, tuy nhiên, hệ thống nào cũng có những hạn chế nhất định. Và do vậy, nếu Trung Quốc vẫn phát triển theo con đường hiện nay, thể chế WTO sẽ dần dần bị suy yếu.

Một lập luận khác của Mỹ khi đơn phương áp thuế lên hàng hoá Trung Quốc là Trung Quốc luôn gian lận và do vậy, các quy tắc hay phán quyết của WTO đều không có tác dụng gì[3]. Trong khi đó, Mỹ muốn gây sức ép mạnh mẽ, chủ động và tức thời lên Trung Quốc, và cơ chế giải quyết tranh chấp của WTO không thể đáp ứng được yêu cầu này.

Các lo ngại của Mỹ là có căn cứ, nhưng hành động hiện giờ của Mỹ chưa chắc đã là cách tốt nhất

Những năm gần đây, sự cạnh tranh giữa 2 siêu cường Trung Quốc và Mỹ ngày càng trở nên gay gắt trong bối cảnh sức mạnh của Mỹ có dấu hiệu suy giảm trong khi Trung Quốc đang phát triển mạnh mẽ và bộc lộ tham vọng thay thế vai

trò của Mỹ trên trường quốc tế. Tham vọng này của Trung Quốc là hoàn toàn tự nhiên và chính đáng, khi mà Trung Quốc, cũng như tất cả các quốc gia khác đều có quyền cạnh tranh để tăng giá trị của họ trong nền kinh tế toàn cầu rộng lớn. Các chính sách của một quốc gia không nên được đưa ra nhằm mục đích kìm hãm sự phát triển của một quốc gia khác, vì suy cho cùng, sẽ chẳng bên nào có lợi.

Đơn cử, hành động áp thuế đơn phương của chính quyền Donald Trump có thể coi là hành động mạnh mẽ nhất cho tới nay để thực hiện chính sách bảo hộ mậu dịch “nước Mỹ trên hết” và “làm nước Mỹ vĩ đại trở lại” mà vị Tổng thống này đã theo đuổi từ ngày nhậm chức. Ông Trump cũng kỳ vọng sẽ gây áp lực buộc Trung Quốc phải có những chính sách để giảm thâm hụt thương mại với Mỹ. Tuy nhiên, theo các phân tích được đưa ra gần đây, thâm hụt thương mại năm 2018 của Mỹ không những không sụt giảm mà còn gia tăng (tháng 6/2018 con số này là 33,4 tỉ USD, tháng

12/2018 thâm hụt thương mại Mỹ-Trung là 36,8 tỉ USD và cả năm 2018, mức thâm hụt đạt con số kỷ lục là 419,2 tỉ USD)[4]. Một trong các nguyên nhân được đưa ra là các nhà nhập khẩu Mỹ do quan ngại về tình hình chiến tranh thương mại không biết khi nào sẽ chấm dứt hoặc có trở nên trầm trọng hơn không nên đã tăng cường nhập khẩu hàng hoá từ Trung Quốc.

Một trong những nguyên nhân khác là do tác động của cuộc chiến tranh thương mại khiến kinh tế Trung Quốc phát triển chậm lại và do đó, khiến người Trung Quốc cũng giảm nhu cầu tiêu dùng hàng hoá nhập khẩu (bao gồm cả hàng Mỹ) và các dịch vụ có yếu tố nước ngoài (như du lịch, du học). Trung Quốc là một thị trường lớn, và do vậy, tác động do nhu cầu giảm là không nhỏ.

Các tác động khác đến nền kinh tế Mỹ có thể tóm lược bao gồm ảnh hưởng tiêu cực trực tiếp tới người dân Mỹ, các doanh nghiệp nhập khẩu, doanh nghiệp xuất khẩu của Mỹ và người tiêu dùng quốc tế

muốn sử dụng hàng Mỹ. Người chịu ảnh hưởng tiêu cực, dù ít hay nhiều, trực tiếp hay gián tiếp vẫn sẽ là người Mỹ. Và thời gian chịu tác động là bao lâu dường như thật khó đoán trước

Nhiều phân tích chỉ ra rằng thực chất mức thuế suất không có cơ sở pháp lý rõ ràng này của Mỹ chỉ nhằm gây sức ép buộc chính quyền Trung Quốc phải cải thiện những vi phạm liên quan về SHTT mà Mỹ cáo buộc, để kìm hãm sự phát triển của Trung Quốc và bảo toàn vị thế của Mỹ.

WTO hoặc biện pháp đa phương khác có thể là một phương thức tốt hơn

Trong phạm vi bài viết này, tác giả không xét tới các vấn đề liên

quan tới việc giảm sút về hiệu quả hoạt động của cơ quan giải quyết tranh chấp của WTO do thiếu hụt nhân sự.

Như đã đề cập ở trên, việc tấn công thương mại nhằm kìm hãm sự phát triển của Trung Quốc sẽ có thể mang tới nhiều thiệt hại khó lường trước do các tác động trực tiếp và gián tiếp lên chuỗi cung cầu thế giới. Thay vào đó, việc sử dụng các phương thức khác, mang tính định hướng và khuyến khích Trung Quốc phát triển theo hướng tuân thủ các quy tắc thương mại quốc tế và mở cửa thị trường sẽ mang đến tác động tích cực hơn. Cụ thể như sau:

Việc chuyển giao quyền SHTT như trong các cáo buộc của Mỹ có thể làm giảm lợi nhuận của các công ty sản xuất hay nắm giữ quyền SHTT, nhưng dưới góc nhìn của người tiêu dùng, đây có thể lại là một điều có lợi, vì khi công nghệ được phổ biến hơn, mức độ cạnh tranh cũng tăng, người tiêu dùng sẽ có cơ hội tốt hơn để tiếp cận sản phẩm có chất lượng tốt với giá thành phải chăng. Các thành viên

của WTO đã nỗ lực để cân bằng giữa phổ biến kiến thức nhằm thúc đẩy phát triển và bảo hộ quyền SHTT bằng Hiệp định về các khía cạnh thương mại liên quan đến quyền sở hữu trí tuệ (Hiệp định TRIPS).

Tất nhiên, các hành vi như ăn cắp bí mật kinh doanh từ đối thủ cạnh tranh hay các chính phủ đưa ra các chính sách bảo hộ thường thấy như áp thuế và trợ cấp trái với quy tắc quốc tế đã được đồng thuận cần phải được chấn chỉnh nhưng bên cạnh đó, các công ty bất kể là trong nước hay nước ngoài nên có quyền mua các sản phẩm của đối thủ cạnh tranh để nghiên cứu, thuê người cũ của các đối thủ và thậm chí là mua lại đối thủ một cách hợp pháp. Nếu các công ty Mỹ đang cạnh tranh theo phương thức này trong phạm vi nước Mỹ và trên khắp thế giới, các công ty Trung Quốc cũng nên được làm tương tự. Như đã nói ở trên, nhu cầu phát triển và chạy đua công nghệ của Trung Quốc là nhu cầu chính đáng và không nên bị cấm đoán hay đối xử

không công bằng.

Thêm vào đó, khi Trung Quốc bắt đầu bước vào cuộc đua phát triển công nghệ, các quốc gia khác đều đã đi được một đoạn đường đáng kể. Vì vậy, không có lý do gì để Trung Quốc phải đi lại từng bước ban đầu, mà không phải là thừa hưởng, học tập, nghiên cứu các công nghệ tiên tiến mà các quốc gia khác đã có, để tiếp tục phát triển.

Các quy tắc về thương mại quốc tế cần thúc đẩy sự phát triển thông qua cạnh tranh lành mạnh và hạn chế các hành vi gây hại. Cụ thể là các quy tắc nên mở đường cho các công ty Trung Quốc nghiên cứu và xem những tiến bộ từ các quốc gia khác làm động lực và cảm hứng, đồng thời buộc cả chính quyền và các công ty Trung Quốc phải “chơi theo luật”.

Trên thực tế, các quy tắc hiện thời của WTO có thể đáp ứng được yêu cầu trên, tuy nhiên, vấn đề nằm ở chỗ hiện nay số lượng các khiếu nại chống lại Trung Quốc vẫn ở mức hạn chế. Phần lớn các hành vi

thương mại có vẻ gây quan ngại chưa từng được đưa ra WTO, ví dụ như các hành vi được coi là vi phạm trong lĩnh vực SHTT.

Một lý do khác để đặt niềm tin vào WTO là ở mức độ tuân thủ của Trung Quốc đối với các phán quyết WTO chống lại họ từ trước tới nay. Trung Quốc gia nhập WTO từ năm 2001. Tính từ năm 2004 tới năm 2018, có tổng cộng 41 vụ việc được đưa ra WTO với tổng cộng 27 cáo buộc vi phạm các quy định WTO như: hạn chế xuất khẩu, trợ cấp, bảo vệ quyền SHTT, phân biệt đối xử về thuế, phí, quyền hoạt động thương mại, dịch vụ và các biện pháp phòng vệ thương mại. Trong số 41 vụ việc đó, 21 vụ việc đã được xử lý xong thông qua một số giải pháp như: (i) Trung Quốc tự nguyện thực thi; (ii) thông qua một thỏa thuận song phương và (iii) thực thi theo phán quyết của Ban Hội thẩm và Cơ quan Phúc thẩm của WTO. Trong một vài trường hợp, tuy đã có phán quyết của cơ quan giải quyết tranh chấp, nhưng Trung Quốc trì hoãn thực thi và do

đó dẫn tới những khiếu nại về việc tuân thủ phán quyết; Trung Quốc chỉ tuân thủ sau khi có phán quyết của Cơ quan Phúc thẩm. Tuy nhiên, Trung Quốc không phải là quốc gia duy nhất gặp phải các khiếu nại này.

Bức tranh toàn cảnh về phản ứng của Trung Quốc đối với những vụ việc tranh chấp tại WTO như tóm tắt ở trên rất giống với các quốc gia khác trong hoàn cảnh bị khởi kiện: Trung Quốc đã nỗ lực để tuân thủ, tuy vẫn tồn tại nhiều tranh cãi. Việc Trung Quốc có thực sự tuân thủ các

phán quyết của WTO vẫn còn là nghi vấn; nhiều ý kiến cho rằng đó chỉ là “trên giấy tờ”. Tuy vậy, chưa từng có trường hợp nào Trung Quốc hoàn toàn “phớt lờ” các phán quyết chống lại mình, như một vài quốc gia khác. Đơn cử, Mỹ vẫn chưa tuân thủ phán quyết của WTO trong vụ kiện trợ cấp ngành bông do Braxin khởi xướng, và Liên minh Châu Âu cũng vẫn không chấp thuận việc bán thịt bò biến đổi gen trong phạm vi Liên minh Châu Âu ngay cả khi đã thua trong vụ kiện với Mỹ và Canada. Các phân tích trên đây cho thấy, việc khởi kiện

Trung Quốc tại WTO là có kết quả. Tất nhiên, không phải trường hợp nào cũng được như mong đợi nhưng vấn đề tương tự cũng xảy ra với các quốc gia khác.

Tuy nhiên, vẫn có ý kiến tỏ ra e ngại về mức độ phù hợp của WTO trong việc giải quyết các tranh chấp thương mại với Trung Quốc do sự thiếu minh bạch trong quản lý của chính quyền quốc gia này. Sự mập mờ, rối rắm trong hệ thống pháp luật và quản lý nhà nước là nguyên nhân khiến cho các quốc gia khác gặp phải rất nhiều khó khăn để nhận biết được khi nào chính quyền Trung Quốc đưa ra những biện pháp bị cấm trong khuôn khổ quy định của WTO. Cũng dường như vì lý do này, chính quyền của Tổng thống Trump nhận định rằng việc quyết định đơn phương áp thuế trừng phạt đối với Trung Quốc đơn giản hơn rất nhiều so với việc khởi xướng một vụ kiện tại WTO.

Vấn đề này, thực chất, hoàn toàn có thể được giải quyết khá đơn giản bằng cách vận dụng các quy định của WTO.

Thứ nhất, phạm vi các biện pháp có thể bị khiếu nại theo các quy định của WTO là rất rộng, không chỉ giới hạn ở luật và các quy định mà còn bao gồm cả các “hành vi và thiếu sót của các cơ quan nhà nước, bao gồm cả các cơ quan ở địa phương”. Theo đó, phạm vi khiếu nại bao gồm cả hành vi của chính quyền trung ương và địa phương, các hành vi của chính phủ đan xen với công ty nhà nước và công ty tư nhân.

Thứ hai, quy định của WTO bao gồm nhiều yêu cầu về việc báo cáo, và theo đó, chính quyền Trung

Quốc phải công khai chính sách của mình. Nếu Trung Quốc thực hiện nghiêm chỉnh các yêu cầu này, chính quyền Mỹ sẽ có căn cứ để khởi kiện khi thấy có chính sách vi phạm cam kết. Ngược lại, nếu không thực hiện, Trung Quốc sẽ bị coi là vi phạm quy định.

Kết luận

Hiện nay, các vấn đề gây tranh cãi đều xoay quanh Trung Quốc nhưng vấn đề sẽ không dừng lại ở đó. Việt Nam, Ấn Độ, và nhiều quốc gia khác nữa đều đang trên đà phát triển và không ai có thể khẳng định những vấn đề nêu trên sẽ không

lặp lại. Do đó, việc hướng Trung Quốc phát triển trong khuôn khổ các quy tắc quốc tế đã được đặt ra sẽ tạo tiền đề cho các quốc gia khác sau này và mang lại lợi ích dài lâu cho kinh tế quốc tế. Các quy tắc sẵn có nên được tận dụng tối đa để giải quyết các vấn đề, và nếu như có những vấn đề phát sinh khác, các quốc gia nên ngồi lại với nhau, đàm phán, thỏa hiệp để bổ sung các quy tắc mới. Việc giải quyết tranh chấp và định hướng phát triển như vậy sẽ giúp cho mục tiêu tự do hoá thương mại và bảo đảm phát triển kinh tế quốc tế ổn định và bền vững hơn.

Tất nhiên, Mỹ có thể tiếp tục sử dụng vị thế lớn mạnh của mình, ngang nhiên áp thuế và gây sức ép thương mại lên các quốc gia khác để đòi hỏi những gì chính quyền Mỹ coi là tốt nhất vì nước Mỹ, nhưng việc đó cũng sẽ mang đến những hậu quả khó lường trước. Suy cho cùng, chẳng quốc gia nào mạnh mà với quốc gia khác, mạnh mẽ, nhưng không thích chơi theo luật. Và các quốc gia cũng có thể sẽ nhận ra rằng, nếu không có Mỹ, nhiều chuyện vẫn có thể xảy ra, như việc ký kết Hiệp định đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP/CPTPP) chẳng hạn !

Tài liệu tham khảo

1. *Disciplining China's Trade Practices at the WTO: How WTO Complaints Can Help Make China More Market-Oriented*, J. Bacchus, S. Lester, H. Zhu.
2. *Chiến tranh thương mại Mỹ - Trung: Nguyên nhân và phương thức các nước áp dụng*, TS. Lê Quốc Phương.
3. *New York Times: Mỹ “thâm hụt kép” cả thương mại và ngân sách vì vòng luẩn quẩn mà Tổng thống Trump đã tạo ra với Trung Quốc*, Nguyễn Thái Quỳnh Trang.
4. *Why is the U.S. accusing China of stealing intellectual property?*, Sunny Oh.
5. *2017 Report to Congress on China's WTO Compliance*, United States Trade Representative.
6. *US says China WTO membership was a mistake*, Shawn Donnan.
7. *Understanding Trump's Trade War*, Douglas Irwin

[1] Theo ước tính từ Ủy ban Sở hữu Trí tuệ tại <http://ipcommission.org/>

[2] Theo báo cáo năm 2017 của USTR về sự tuân thủ của Trung Quốc đối với các quy tắc WTO.

[3] Thực tiễn các phán quyết trung thẩm của WTO chỉ có giá trị loại bỏ hành vi vi phạm và không có giá trị áp dụng hồi tố đối với những sai phạm trước đó. Vì vậy đây là điểm yếu lớn nhất trong Cơ chế giải quyết tranh chấp của WTO và nó không có tác dụng ngăn chặn việc các nước thành viên liên tục thực hiện những vi phạm.

[4] Số liệu từ trang <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5700.html>

(Bài viết được tổng hợp từ nhiều nguồn tài liệu khác nhau và thể hiện quan điểm riêng của tác giả, không thể hiện quan điểm của Cục Phòng vệ thương mại)